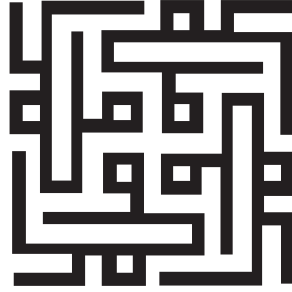

İSLÂMÎ İLİMLER DERGİSİ

Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki defa yayımlanan dergimiz, uluslararası hakemli bir dergi olup, uluslararası EBSCO Research Databases veri indeksi, SOBIAD veri tabanı, TÜBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) tarafından taranmaktadır.

Çorum Çağrı Eğitim Vakfı Adına Sahibi | Owner on Behalf of Corum Çağrı Eğitim Foundation
Hamit GÖKGÖZ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü | Manager of Publication
Murat ERDEM

Baş Editör | Editor in Chief
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniversitesi)

Editörler/ Editors
Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin Sarıkaya (İstanbul Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Ümit Eskin (İstanbul Üniversitesi)
Dr. Hilal Menküç Livaoglu (İstanbul Üniversitesi)
Dr. Araş. Gör. Enes Midilli (İstanbul Üniversitesi)

Arapça Kontrol / Arabic Text Editor
Doç. Dr. Ziyad Abdelrohman A.Aziz A.A. ALRAWASHDEH (İstanbul Üniversitesi)
İngilizce Kontrol / English Text Editor
Doç. Dr. Birsen Banu OKUTAN (İstanbul Üniversitesi)

Yayın Kurulu / Editorial Board
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCI (Siirt Üniversitesi),
Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK (Bingöl Üniversitesi), Prof. Dr. Abdurrahman ÖZDEMİR (İstanbul Üniversitesi),
Prof. Dr. Gürbüz DENİZ (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Hüseyin HANSU (İstanbul Üniversitesi),
Prof. Dr. Hakan OLĞUN (İstanbul Üniversitesi), Doç. Dr. Şevket KOTAN (İstanbul Üniversitesi),
Doç. Dr. Mehmet ALICI (Mardin Artuklu Üniversitesi), Doç. Dr. Nemâ Muhammad İshak el-BENNÂ (Jordan University),
Doç. Dr. İbrâhîm Muhammed İbrâhîm el-CEVÂRENE (Jordan University), Doç. Dr. Muhammed Selman Çalışkan (İstanbul Üniversitesi),
Doç. Dr. Mehmet Nuri GÜLER (Harran Üniversitesi), Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin SARIKAYA (İstanbul Üniversitesi),
Dr. Öğretim Üyesi Ümit ESKİN (İstanbul Üniversitesi), Dr. Hilal MENGÜÇ LİVAOĞLU (İstanbul Üniversitesi),
Dr. Araş. Gör. Enes MİDİLLİ (İstanbul Üniversitesi)

Danışma Kurulu | Advisory Board
Prof. Dr. Sabri HİZMETLİ (Kazakistan Yabancı Diller ve Mesleki Kariyer Enstitüsü), Prof. Dr. İrfan AYCAN (Ankara Ü. İlahiyat Fak.),
Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Ali YILMAZ (Ankara Üniversitesi) Prof. Dr. Yaşar DÜZENLİ (İstanbul Üniversitesi),
Prof. Dr. M. Hayri KIRBAŞOĞLU (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Mehmet ERDOĞAN (Marmara Üniversitesi),
Prof. Dr. Mehmet Ali KAPAR (Selçuk Üniversitesi), Prof. Dr. Muhammed AYDIN (Sakarya Üniversitesi),
Prof. Dr. Rıza SAVAŞ (Dokuz Eylül Üniversitesi), Prof. Dr. Mehmet AKKUŞ (Ankara Üniversitesi),
Prof. Dr. Şamil DAĞCI, (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Ahmet AĞIRAKÇA, (Mardin Artuklu Üniversitesi),
Prof. Dr. Hasan KURT (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Burhanettin TATAR (Ondokuz Mayıs Üniversitesi),
Prof. Dr. Hanefi PALABIYIK (Atatürk Üniversitesi), Prof. Dr. Hicabi KIRLANGIÇ (Ankara Üniversitesi),
Prof. Dr. Musa YILDIZ (Gazi Üniversitesi), Prof. Dr. Yavuz ÜNAL (Ondokuz Mayıs Üniversitesi),
Prof. Dr. Alim YILDIZ, (Sivas Üniversitesi), Doç. Dr. İbrâhîm Muhammed İbrâhîm el-CEVÂRNE (Jordan Yermuk University),
Doç. Dr. Temâm Avde Abdullâh el-ASSÂF (Jordan University)

Yönetim Yeri | Head Office
1- İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,
Baba Hasan Alemi Mahallesi Horhor Cad. Kavalalı sokak No: 1 A Blok 34091 Fatih/İSTANBUL
Tel: 212.5326015/27717 Fax: 0212.5326207
e-mail: mehmet_mahfuz@yahoo.com

Baskı | Printing
Dizgi ve İç Düzen: Ankara Dizgi Evi
Baskı: TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi
Baskı Yeri ve Tarihi | Publication Place and Date
2022 ANKARA

İslami İlimler Dergisi yılda iki defa yayın yapan hakemli bir dergidir. Dergide yer alan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlarına aittir.

Dergide yayımlanan yazılar izin alınmadan kısmen ya da tamamen başka bir yerde yayımlanamaz. | Journal of Islamic Sciences is a bi-annual peerreviewed journal. The all responsibility which is originated from articles and other texts, belongs to author of them. It is not permissible to publish all texts that published by journal partially or entirely.

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN 5

Ahmet TEKİN

Hz. Ali'nin Şiirlerinde İnsani Değerler/Human Values in Hz. Ali's Poems 7

Muharrem MİDİLLİ

Osmanlı Fetvalarında Kadınların Ayrılık Elde Etme Yolu Olarak Şartlı Talâk
(16-18. Yüzyıllar) / Conditional Divorce as a Way of Obtaining a Separation
for Women in Ottoman Fatwas, 16th-18th Centuries 31

Adnan ARSLAN

Iraklı Şair Ma'rûf er-Rusâfî'nin Gözünden Hülâgû'nun Bağdat İstilasası
Reading Hülegü's Invasion of Baghdad through the Point of the View
of Iraqi Poet Ma'rûf al-Rusâfi 53

Mahmut TEKİN

Sîbeveyh ile Ebu'l-Hasan el-Ahfeş Arasında İhtilafı Olan Meseleler
"İbn Hişâm'ın Muğni'l-Lebîb Adlı Eseri Bağlamında"
/The Disputes Between Sibawayh and Abu'l-Hasan al-Ahfesh in the
Frame of Ibn Hisham's work named Mughni al-Labib 'an Kutubi'l-E'arib 69

Ahmet ERDOĞDULAR-Ubeydullah SEZİKLİ

Klasik Türk Müziğinde Doğaçlama/Improvisation in Classical Turkish Music 87

Büşra KUTLUAY ÇELİK

Medine Site Devletine Giden Süreçte Hz. Peygamber'in Başarısında
Rol Oynayan Siyasî ve Sosyal Faktörler: Seçici Yakınlık Kavramı
Bağlamında Sosyolojik Bir Analiz / In the Process Going to The City State
of Medina, Political and Social Factors Playing Role in Success
of The Prophet: A Sociological Analysis in the Concept of Selective Affinity 105

Ahmet Tahir DAYHAN

منهج نقد الحديث عند الحافظ الخيبري (ت. 894/1489م) من خلال كتابه «العَرَامُ بأدلة الأحكام»
/ Kutbuddîn el-Haydirî'nin (ö. 894/1489) "el-Ġarâm bi edilleti'l-ahkâm"
Adlı Eseri Bağlamında Hadis Tenkit Metodu /
Qutb al-Din al-Khaidiri's (d. 894/1489) Hadîth Criticism Methodology
From His Book "al-Gharâm bi adillah al-ahkâm"r 123

Ahmad NAJIB

جبل «قاف» بين المنظور القرآني والأسطوري -دراسة نقدية-

Kur'anî ve Mitolojik Bakış Açıları Açısından

Kâf Dağı Üzerine Bir Değerlendirme /

“Qaf” Mountain between the Qur'anic and mythological perspectives:

Critical study..... 145

EDİTÖRDEN

İslami İlimler Dergisi'nin kıymetli okuyucuları,

Yayın hayatının 17. yılını dolduran İslami İlimler Dergisi, yeni sayısı ile siz değerli araştırmacı ve okuyucularımızla buluşmanın gururunu yaşıyor. Geçen süre içerisinde neşrettiğimiz makale, çeviri, değerlendirme yazıları, İslami ilimler sahasının genişliğini, özgünlüğünü ve önemini bizlere tekrar tekrar gösteriyor.

Sizlerin kıymetli değerlendirme ve takdirlerine sunduğumuz bu sayımızda sekiz makale neşredildi. Makalelerden altısı Türkçe, ikisi ise Arapçadır. İlk makalenin yazarı Ahmet TEKİN, "Hz. Ali'nin Şiirlerinde İnsani Değerler" başlıklı çalışmasında Hz. Ali'nin hayatı ve şiirleri hakkında kısa bir bilgi verilmiş ve daha sonra şiirlerindeki insani değerler tespit edilmeye çalışılmıştır. "Osmanlı Fetvalarında Kadınların Ayrılık Elde Etme Yolu Olarak Şartlı Talâk (16-18. Yüzyıllar)" başlıklı çalışmanın sahibi Muharrem MİDİLLİ, fetva mecmularından hareketle Osmanlı fetvalarında kadınların boşanma elde etme yolu olarak şartlı talâkı ele almaktadır. "Iraklı Şair Ma'rûf er-Rusâfî'nin Gözünden Hülâgû'nun Bağdat İstilasası" adlı dikkat çeken çalışmasıyla üçüncü makalemizin yazarı Adnan ARSLAN, 1258'de Bağdat'ın Hülâgu tarafından muhasara ve istilasını konu edinen şairlerden Iraklı Ma'rûf er-Rusâfî (ö. 1945), yaklaşık altmış beyitlik kasidesini ve edebî üslubunu irdelemektedir. Mahmut TEKİN'in kaleme aldığı "Sîbeveyh ile Ebu'l-Hasan el-Ahfeş Arasında İhtilafı Olan Meseleler "İbn Hişâm'ın Muğni'l-Lebîb Adlı Eseri Bağlamında"" adlı bu çalışmada, Sîbeveyh ve öğrencisi Ebu'l-Hasan el-Ahfeş arasında meydana gelen ihtilaflar tahlil edilmiştir. Ahmet ERDOĞDULAR ile Ubeydullah SEZİKLİ'nin "Klasik Türk Müziğinde Doğaçlama" başlığı altında Türk Müziği'nin ana makamlarından biri olan uşşak makamında Tanbûri Cemil Bey, Hâfız Sami, Hâfız Kemal ve Münir Nurettin Selçuk tarafından icrâ edilmiş gazeller üzerinde makamsal ve güfte kullanımı analiz edilerek, müzik eğitiminde meşk sisteminin öğrenme ve geleneği yaşatmadaki önemi sorgulanmıştır. Makale yazarlarımızdan Büşra KUTLUAY ÇELİK, " Medine Site Devletine Giden Süreçte Hz. Peygamber'in Başarısında Rol Oynayan Siyasî ve Sosyal Faktörler: *Seçici Yakınlık* Kavramı Bağlamında Sosyolojik Bir Analiz" başlıklı araştırmasıyla Hz. Peygamber'in 23 yıllık nübüvvet ve risâlet hayatında gerçekleştirdiği İslâm inkılâbında ilahî yardımın yanı sıra fizikî, sosyal, tarihî ve coğrafi zemin ve şartların da uygun düşmesinin önemli bir payının bulunduğunu, erken dönem İslâm tarihinden örnekler vermek suretiyle sosyolojik bir değerlendirmeye tâbi tutmaktadır. Sayımızın iki Arapça makalesinden

ilkinin yazarı Ahmet Tahir Dayhan olup, “منهج نقد الحديث عند الحافظ الخيضرى” (ت. 1489/894م) من خلال كتابه “الغرام بأدلة الأحكام” başlıklı makalesi ile; ikinci yazar ise Ahmed Najib olup “جبل «قاف» بين المنظور القرآني والأسطوري -دراسة نقدية” başlıklı çalışmasıyla siz değerli okuyucularımıza arz edilmiştir.

Bu vesileyle gerek dergimizin bu sayısına yazı göndererek katkı sağlayan bilim insanlarına gerek sayının elinize ulaşmasında emeği bulunan meslektaşlarım ve dostlarıma teşekkür eder, bir sonraki sayıda buluşmak üzere esenlikler dilerim...

Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ
İstanbul-2022